

KASTRATION ELLER HANGRISE: Det er spørgsmålet

BEDRE KASTRATIONSØK, TEST AF IMMUNOKASTRATION UNDER DANSKE FORHOLD OG SÆRLIGE FODRINGSSTRATEGIER FOR HANGRISE. DER ER MANGE BUD PÅ, HVORDAN RISIKOEN FOR ORNELUGT OG AGGRESSIVE GRISER KAN REDUCERES.

Det er knapt to år siden, lokalbedøvelse for kastration blev et krav for danske grise-producenter. Til at starte med øgede det tidsforbruget, men i dag ser det bedre ud, da det som med så meget andet handler om at få indarbejdet rutinen. Men der er fortsat mulighed for at forbedre processen med kastration. Derfor har SEGES Svineproduktion sammen med Center for Filandsdyr og en industri-designer udviklet en ny kastrationsbænk.

"De kastrationsbænke, der er på markedet, tager ikke højde for, om grisen er stor eller lille. Men det gør den, vi nu har udviklet. Bænken er udviklet, så den frigiver mere plads til benene og skåner hofterne og ryggen hos grisen, fordi formen er ændret, og grisen bliver spændt fast med et gummibælte i stedet for en metalbøjle. Det gør også, at det er hurtigere at få grisen ind og ud af kastrationsbænken," siger Lotte Skade, som er dyrlæge hos SEGES Svineproduktion.

MERE TID TIL GRISENE

Det har driftsleder Tommy Pedersen fra Brønderslev også oplevet. Han og hans kollegaer har været med til at teste prototypen på 1.400 grise.

"Kastration kan ofte betyde en højere belastning af håndled, når kollegaer skal håndtere grisen. Den nye kastrationsbænk har hjulpet medarbejderne med at beskytte håndledet

og fingre i forhold til før, hvor vores medarbejdere skulle holde grisene, når de kastrerede dem. Samtidig er arbejdsgangen med den nye kastrationsbænk blevet kortere, hvilket jo frigiver flere arbejdstimer for mine medarbejdere, som i stedet kan bruges på at tilse grisene og soen," fortæller Tommy Pedersen.

Arbejdet med at udvikle den nye kastrationsbænk er endnu ikke afsluttet, men Lotte Skade forventer dog, at den kommer i handlen i starten af 2021.

ET MULIGT ALTERNATIV TIL KASTRATION

Selvom kastration er et område, hvor der fortsat arbejdes på at forbedre det arbejdsmæssige og dyrevelfærdsmæssige, er det også vigtigt at se på alternativerne. Inden for dette område har SEGES Svineproduktion stor viden opnået gennem forsøg under danske forhold og med DanBred-genetik. Det seneste skud på stammen er test af vaccinen Improvac®, også kaldet immunokastration (en vaccination mod ornelugt ved 30 kg og 4-6 uger for slagtning). De foreløbige resultater viser, at det gør hangrisene mindre aggressive. Forventningen er, at det også nedsætter risikoen for ornelugt. Begge dele sker efter hangrisene er blevet vaccineret to gange.

"I forsøget har vi set, at immunokastrerede hangrise opfører sig som ikke-kastrerede han-

grise, inden de bliver vaccineret anden gang. Derefter falder aggressionsniveauet og bliver det samme som galtenes," siger chefforsker Hanne Maribo, som står bag forsøget.

Hvad ornelugt angår, så er immunokastration ikke en 100 procent sikker løsning. Men Hanne Maribo tror på, at man ved at kombinere immunokastration med udvælgelse af fædre med lavt androstenonniveau og fodring til et lavt skatolniveau kan opnå en lav frasortering af hangrise grundet ornelugt. Noget som SEGES Svineproduktion har lavet forsøg med de seneste år – med lovende resultater.

Alt andet lige har hangrise en bedre produktivitet og kødprocent end galte. Det er også en fordel for klimaet, da bedre foderudnyttelse selvsagt kræver mindre foder – men risikoen for ornelugt er en væsentlig hæmsko i relation til vores største eksportmarkeder.

"Kastration, som vi kender det i dag, er en sikker løsning i forhold til at undgå ornelugt. Derfor er det også et krav fra mange af de lande, der importerer dansk grisekød, at grisene skal være so- eller galtgrise. Men vi er også nødt til at se på alternativer, så vi har andre muligheder, hvis kastration en dag bliver forbudt, eller andre markeder end det danske åbner for muligheden for at importere kød fra hangrise," siger hun.

“Kastration, som vi kender det i dag, er en sikker løsning i forhold til at undgå ornelugt. Derfor er det også et krav fra mange af de lande, der importerer dansk grisekød, at grisene skal være so- eller galtgrise.

Hanne Maribo, Chefforsker hos SEGES Svineproduktion